

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Aan de Dames en Heren Voorzitters van de stembureaus

CONTACT Christine Van Liedekerke
T +32 02/800 32 28
F +32 02/800 38 00
cvanliedekerke@gob.brussels

ONZE REF. 2989963448

UW REF.

BETREFT Instructies - Voorzitters van de stembureaus

BIJLAGEN

BRUSSEL

Mevrouw,
Mijnheer,¹

U werd aangesteld als Voorzit(s)ter van een stembureau voor de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. Behalve indien u geldige reden heeft, dient u deze toevertrouwde burgertaak te aanvaarden.

U zal een essentiële rol hebben bij de organisatie van deze verkiezingen, samen met de leden van het bureau die zullen bijstaan bij de taken die dient te vervullen als Voorzit(s)ter.

In het stemlokaal bent u gehouden tot een absolute onpartijdigheid in de uitvoering van uw taak. Er zal u worden gevraagd erover te waken dat niet enkel niemand de stemming in uw lokaal kan beïnvloeden, maar ook dat u zichzelf onthoudt van een partijdige houding. U staat in eerste lijn in direct contact met de kiezer die zijn stemrecht komt uitoefenen. Uw gedrag zal de mening van de mensen over het kiesproces zelf beïnvloeden. U handelt dus bij de uitvoering van uw taak met kalmte, hoffelijkheid en respect. De leden van uw bureau zullen hetzelfde doen.

U dient uw taak te vervullen in overeenstemming met:

- Het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek (hierna BGKWB), vastgesteld bij ordonnantie van 16 februari 2006 tot wijziging van de gemeentekieswet, gewijzigd bij de ordonnanties van 13 juli 2006, 20 juli 2006, 20 oktober 2006, 16 december 2011, 15 maart 2012, 12 juli 2012, 3 april 2014, 27 oktober 2016, 15 december 2017, 3 mei 2018 en 12 juli 2018
- het (federaal) Kieswetboek, waarvan sommige bepalingen door het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek toepasselijk zijn gemaakt;
- de ordonnantie van 12 juli 2012 houdende de organisatie van de elektronische stemming voor de gemeenteraadsverkiezingen (hierna: ordonnantie elektronische stemming), gewijzigd bij de ordonnanties van 20 juli 2016 en 15 december 2017

¹ In dit document wordt de mannelijke vorm als genderneutraal gebruikt en duidt hij zowel en duidt hij zowel mannen als vrouwen aan.

Ten einde u te helpen bij het uitoefenen van uw taak, vindt u hierbij concrete onderrichtingen betreffende het beheer van een stembureau:

- vóór de stemming (deel I) ;
- tijdens de stemming (deel II) ;
- na de stemming (deel III).

Op het einde van deze onderrichtingen vindt u een inventaris van de documenten die moeten worden overgemaakt aan het hoofdbureau en aan de vrederechter van het kanton na de stemming.

Tenslotte vindt u in bijlage het aantal formulieren. Sommige van deze formulieren waarvan het model bij ministerieel besluit of bij besluit van de Regering wordt bepaald, zijn verplichte formulieren (dit is het geval voor de volmachtsformulieren en het formulier F1: enkel de formulieren die door de Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden opgesteld, kunnen gebruikt worden). Het is dus belangrijk om te controleren dat het juiste formulier u werd overgemaakt. Deze formulieren worden u overgemaakt om er u reeds vertrouwd mee te maken.

Hoogachtend,

Inhoudstafel

Deel I. Vóór de stemming.....	4
I.1. Leden van het stembureau	4
I.1.a) Samenstelling van het bureau.....	4
I.1.b) Taalkwesties.....	5
I.1.c) Personen die assisteren bij de kiesverrichtingen maar geen deel uitmaken van het bureau	5
I.2. Inrichting van het bureau	6
I.2.a) Wetgeving en aanplakking	6
I.2.b) Materiaal en documenten bezorgd door de gemeente	6
I.2.c) Verzegelde tas bezorgd door het hoofdbureau	7
I.2.d) Uw opdracht betreffende de inrichting van het bureau.....	8
I.3. Materiaal elektronisch stemmen	8
I.4. Vorming van het stembureau en de verdeling van de taken.....	9
I.5. Aandachtspunten betreffende de getuigen van de politieke partijen.....	11
I.6. Start van het stembureau en teststemmen	11
Deel II. Tijdens de stemming	12
II.1. Te vervullen taken wanneer de kiezer zich in het bureau aanmeldt om te stemmen en nadat hij zijn stem heeft uitgebracht	12
II.1.a) U verricht de nodige verificaties alvorens de kiezer naar het stemhokje gaat en u of een bijzitter overhandigt hem de chipkaart.....	12
II.1.b) De kiezer brengt zijn stem uit in het stemhokje	13

II.1.c) Indien nodig annuleert u sommige stembiljetten en/of verklaart u sommige stembiljetten ongeldig vóór de kiezers hun biljet scannen bij de stembus	14
II.1.d) U vergewist zich ervan dat de kiezer zijn biljet correct scant en u stempelt zijn oproepingsbrief af	15
II.1.e) In acht te nemen specifieke procedure in geval van stemmen bij volmacht	15
II.1.f) In acht te nemen specifieke procedure in geval van begeleiding of bijstand van bepaalde kiezers.....	16
II.2. Toegelaten en niet toegelaten kiezers	17
II.2.a) Toegelaten kiezers - aandachtspunten	17
II.2.b) Niet-toegelaten kiezers - aandachtspunten.....	18
II.3. Ordehandhaving in het stembureau	19
II.4. Wat te doen bij technische problemen?.....	20
Deel III. Na de stemming	21
III.1. Verrichtingen bij de afsluiting	21
III.2. Naar de vrederechter op te sturen documenten.....	22
III.3. Naar de voorzitter van het hoofdbureau op te sturen documenten.....	22
III.4. Betaling van de presentiegelden aan de leden van de stembureaus	23
III.5. Reisvergoeding voor de leden van de stembureaus	23
III.6. Verzekering.....	23
Deel IV. Formulieren.....	24

Deel I. Vóór de stemming

Hierna vindt u de noodzakelijke informatie om op een doeltreffende manier uw functie als voorzitter te uit te voeren, alsook een gedetailleerde weergave van de administratieve verrichtingen die u zal moeten uitvoeren vóór het begin van de stemming.

I.1. Leden van het stembureau

I.1.a) Samenstelling van het bureau

De leden van het stembureau moeten kiezer zijn in de gemeente waar het stembureau gevestigd is. De samenstelling van het bureau is als volgt:

- **de voorzitter van het stembureau:**

U bent vooral belast met het beheer van het stembureau tijdens de stemming.

- **vijf bijzitters;**

- **vijf plaatsvervangende bijzitters:**

De bijzitters worden opgeroepen door de voorzitter van het hoofdbureau, net zoals de plaatsvervangende bijzitters. Bij uw aankomst in het stembureau, stelt u uw bureau samen door bij voorkeur de aanwezige effectieve bijzitters aan te duiden. De plaatsvervangende bijzitters maken in principe geen deel uit van uw bureau. Ze trekken zich terug vóór de eedaflegging indien er geen enkele effectieve bijzitter ontbreekt. Indien daarentegen één of meer aangestelde effectieve bijzitters zich op de dag van de verkiezingen niet aanbieden op het vastgestelde uur (zie punt I.4 van deze onderrichtingen), vervangt de voorzitter van het stembureau deze door één of meer plaatsvervangende bijzitters aan te stellen teneinde zijn bureau te vervolledigen. Indien er niet genoeg plaatsvervangende bijzitters zijn, dan vervolledigt de voorzitter van het stembureau zijn bureau met aanwezige kiezers die kunnen lezen en schrijven.

- **Een secretaris ;**

- **Een adjunct-secretaris :**

U kan de secretaris van uw bureau vrij kiezen uit de kiezers van de gemeente waar het stembureau gelegen is (art. 16 van het BGKWB). U stelt het hoofdbureau in kennis van de aanwijzing van de secretaris en de adjunct-secretaris door bladzijde 3 van formulier B6 in te vullen, in bijlage bij deze onderrichtingen.

De secretaris maakt deel uit van het stembureau, maar heeft geen beraadslagende stem. Dit geldt ook voor de adjunct-secretaris. Het gaat om vertrouwenspersonen, die met u de opleiding zullen volgen over de opdrachten die in uw stembureau zullen moeten uitgevoerd ; deze opleiding vindt plaats in september 2018 door de gemeentelijke ambtenaren. Zij worden verzocht u nauwkeurig te ondersteunen in de uitvoering van de taken in het stembureau. U kunt zich omgeven met personen die u kent teneinde u bij te staan. Zij hebben onder andere de taak de identiteit van elke kiezer te controleren en om na te gaan of de personen die zich aanbieden om te stemmen natuurlijk op de kiezerslijst voorkomen. Zij zien er eveneens op toe dat niemand twee keer kan gaan stemmen.

U dient tevens een **adjunct-secretaris** aan te wijzen die die ervaring doet blijken in informatica (art. 5 van de ordonnantie elektronische stemming). Die adjunct-secretaris wordt benoemd onder dezelfde voorwaarden als de secretaris. De voormelde woorden “doet blijken van ervaring in de informatica” moeten ruim geïnterpreteerd worden. Het is niet vereist dat deze persoon over een diploma in de informatica beschikt. Men moet er rekening mee houden dat ten tijde van het opstellen van de voormelde wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming de bevolking duidelijk minder vertrouwd was met het gebruik van een computer dan de dag van vandaag het

geval is. Het is dus enkel de bedoeling dat de voorzitter van het stembureau zich richt tot iemand die noties heeft van informatica of dat hij toch vertrouwd is met het gebruik van stemcomputers.

In het geval dat u zelf niet in staat bent om uw secretaris en/of uw adjunct-secretaris te vinden, kunt u de voorzitter van het hoofdbureau hiervan in kennis stellen. Deze laatstgenoemde zal dan de vereiste maatregelen treffen om een secretaris en/of een adjunct-secretaris voor uw stembureau aan te stellen.

U, uw secretaris en uw adjunct-secretaris zijn verplicht om een opleiding van twee halve dagen betreffende de in het stembureau uit te voeren taken te volgen. U zal daartoe in de nabije toekomst door de gemeente opgeroepen. In elk samengesteld stembureau moet minstens één persoon aanwezig zijn die de opleiding, die in september 2018 door de gemeentelijke ambtenaren wordt gegeven, gevolgd heeft.

1.1.b) Taalkwesties

De voorzitter, de secretaris en de bijzitters van een stembureau gebruiken de Nederlandse of de Franse taal voor de mondelinge verrichtingen die hen worden opgelegd door de Kieswet, en voor de mondelinge contacten met de kiezers.

Artikel 49 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, schrijft voor dat *“de voorzitters van de stembureaus die niet bij machte zijn de kiezers te woord te staan of voor te lichten in de talen die de gecoördineerde wetten voorschrijven te gebruiken in de betrekkingen van de plaatselijke diensten met de particulieren, een secretaris aanwijzen die hen daarin kan bijstaan.”*

Indien u bijgevolg niet in de mogelijkheid bent om de kiezer op dezelfde manier aan te spreken in het Nederlands als in het Frans (of omgekeerd), dient u een secretaris aan te stellen die u ter zake kan bijstaan. De aanwijzing van een secretaris die voldoende taalkennis heeft, maar waarvan de keuze vrij is, maakt een integraal deel uit van de taken van de voorzitter. Indien u echter niet in staat bent om een secretaris aan te stellen die u kan ondersteunen op taalkundig vlak omdat u geen enkele persoon kent die de tweede taal voldoende machtig is, kunt u de voorzitter van het hoofdbureau hiervan in kennis stellen. Deze zal dan de nodige maatregelen treffen om een secretaris die u kan bijstaan op taalkundig vlak, aan te stellen.

1.1.c) Personen die assisteren bij de kiesverrichtingen maar geen deel uitmaken van het bureau

De **getuigen van de partijen** assisteren bij de kiesverrichtingen, leggen de eed af, maar maken geen deel uit van het bureau. Verdere informatie over de getuigen kan u vinden in punt 1.5 van deze onderrichtingen.

De **deskundigen**, aangesteld overeenkomstig artikel 5bis van de ordonnantie elektronische stemming, en de personen die belast zijn met het verlenen van technische bijstand zoals bedoeld in punt II.4. van deze onderrichtingen, worden toegelaten in de stembureaus op de dag van de stemming na vertoon van hun legitimatiekaart uitgereikt door de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel.

De deskundigen zien tijdens de verkiezingen toe op het gebruik, de goede werking en de integriteit van de softwaresystemen en de elektronische processen betreffende het verzamelen van de gegevens, het voorbereiden van de elektronische dragers, de totalisering, de berekening en de verspreiding van resultaten alsook op de procedures voor de aanmaak, de verspreiding en het gebruik van de apparatuur, de software en de gegevensdragers. De deskundigen ontvangen van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel de toelatingen, alsook alle gegevens, inlichtingen en informatie die nodig zijn om die opdracht uit te voeren (art. 10 van de ordonnantie elektronische stemming).

De **waarnemers**, zoals bedoeld in artikel 35ter, tweede lid, van het BGKWB, mogen ook aanwezig zijn bij de kiesverrichtingen in de stembureaus. De waarnemers hebben louter een observatierol. Ze mogen noch deelnemen aan de operaties van het stembureau, noch kiezers helpen. De waarnemers moeten in het bezit zijn van een legitimatiekaart. Ze moeten discreet blijven en mogen de stemming niet beïnvloeden.

De waarnemers worden vergezeld door een **ambtenaar van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel** die eveneens in bezit dient te zijn van een legitimatiekaart.

I.2. Inrichting van het bureau

1.2.a) Wetgeving en aanplakking

Het meubilair en het materiaal voor de elektronische stemming worden per gemeente ter beschikking gesteld in het stembureau.

In de wachtzaal van het bureau moet de gemeente volgende documenten voorzien/aanplakken (art. 34 van het BGKWB et art. 26 van de ordonnantie elektronische stemming) :

- een exemplaar van de ordonnantie elektronische stemming;
- een exemplaar van het BGKWB;
- de kiezerslijst van het stembureau;
- affiches met de tekst van titel V van het federaal Kieswetboek;
- affiches met de tekst van de artikelen 35ter en 35quater van het BGKWB ;
- de affiches met de onderrichtingen aan de kiezer, zoals vastgesteld bij ministerieel besluit van 17 juli 2018 tot vaststelling van het model van de onderrichtingen voor de kiezer voor de verkiezing van de gemeenteraden.

In het stembureau moet de gemeente de volgende documenten voorzien (art. 34 van het BGKWB en art. 26 van de ordonnantie elektronische stemming) :

- een exemplaar van de ordonnantie elektronische stemming;
- een exemplaar van het BGKWB;
- in elk stembureau wordt er een bord opgehangen met alle kandidatenlijsten zoals ze worden weergegeven op de stemschermen.

In het stemhokje dient de gemeente een affiche te voorzien waarop de verschillende stappen van het elektronisch stemmen worden uitgelegd in de vorm van pictogrammen.

1.2.b) Materiaal en documenten bezorgd door de gemeente

De gemeente stelt aan de stembureaus een stempel met daarop de naam van de gemeente en de datum van de verkiezing en een stempel met de vermelding “Heeft bij volmacht gestemd” ter beschikking. De taken die u dient te vervullen betreffende de stemming bij volmacht worden verduidelijkt in punt II.1.e) van deze onderrichtingen.

De gemeente verzekert ook de aanwezigheid van papier, schrijfgerei en zelfklevende etiketten, minstens een gelijk aantal dan het aantal stemcomputers.

De gemeente voorziet de stembureaus van een omslag in A4-formaat voor de Vrederechter van het kanton waarin u de volgende documenten dient te steken:

- de lijst van de afwezige kiezers (formulier R5) en de stukken die door de kiezers werden overgemaakt ter verantwoording;
- de lijst met de kiezers die niet ingeschreven zijn op de kiezerslijsten maar eraan toegevoegd worden (formulier R6);
- de lijst met de kandidaat-bijzitters die zich niet aangeboden hebben (formulier R7);

- de volmachtformulieren en de bijhorende attestaten.

1.2.c) Verzegelde tas bezorgd door het hoofdbureau

De dag vóór de verkiezingen maakt de **voorzitter van het hoofdbureau naar het stembureau**, tegen ontvangstbewijs, een **verzegelde tas** over die het volgende bevat:

1. een verzegelde omslag met de veiligheidselementen (enkel later te openen in aanwezigheid van het volledig samengestelde stembureau);
2. een verzegelde gewatteerde omslag met de geheugendragers (enkel later te openen in aanwezigheid van het volledig samengestelde stembureau);
3. een formulier R2 (teststemmen);
4. een formulier R3 (proces-verbaal van het stembureau);
5. een formulier R4 (lijst betreffende de uitbetaling van de presentiegelden aan de leden van de stembureaus via hun rekeningnummer);
6. een formulier R5 (een lijst van de kiezers die niet aan de stemming hebben deelgenomen);
7. een formulier R6 (lijst van de kiezers die met toepassing van artikel 36, zesde lid, van het BGKWB tot de stemming werden toegelaten, ofschoon niet ingeschreven op de kiezerslijsten van het stembureau);
8. een formulier R7 (lijst van de afwezige bijzitters);
9. progressieve sluitingen: als voorzitter van stembureau moet u de elektronische stembus verzegelen door middel van plastic progressieve sluitingen die u geleverd zullen worden. Een voorraad van deze sluitingen is beschikbaar bij de gemeenteverantwoordelijke teneinde de vervanging van het hoofd van de stembus toe te laten. Plastic progressieve sluitingen zullen eveneens geleverd worden teneinde de te stemcomputers te verzegelen. Een reeks van de voorraad zal eveneens beschikbaar zijn bij het gemeentebestuur;
10. een omslag voor de stembiljetten waarvan de stem geannuleerd werd;
11. een omslag voor de stembiljetten waarvan de stem ongeldig werd verklaard;
12. een gewatteerde omslag die de geheugendragers zal bevatten na het einde van de stemming die nadien te verzegelen is;
13. een omslag voor de teststemmen en het ingevulde formulier R2;
14. een omslag voor het proces-verbaal van de verkiezing (ingevulde formulier R3);
15. een omslag voor het ingevulde formulier voor de uitbetaling van de presentiegelden (formulier R4);
16. een omslag voor de aanstiplijsten;
17. een omslag voor de volmachtformulieren;
18. een omslag voor de aanstellingsbrieven van de getuigen.

U dient het ingevulde formulier L over te maken aan de voorzitter van het hoofdbureau (titel van het formulier: Overhandiging van de tas door de voorzitter van het hoofdbureau aan de voorzitter van het stembureau overeenkomstig artikel 7, §3, derde lid, van de ordonnantie elektronische stemming) Dit formulier dient als bevestiging van ontvangst van de tas. **De inhoud van de verzegelde tas zal gecontroleerd** worden op de dag van de stemming in aanwezigheid van het volledig samengestelde stembureau. Indien er een document ontbreekt: zie technische onderrichtingen.

De voorzitter van het hoofdbureau deelt u de plaats mee waar de geheugendragers en andere documenten moeten vervoerd worden na de stemming, door middel van het formulier R1. De omslagen die onder de punten 10 tot en met 16 zullen worden vermeld, moeten door de leden van het stembureau verzegeld worden.

1.2.d) Uw opdracht betreffende de inrichting van het bureau

In de wachtzaal, het stemlokaal en het stemhokje dient u de aanwezigheid te verzekeren van de door de gemeente afgeleverde documenten en de documenten van op de lijst in punt 1.2.a) van deze onderrichtingen. Zoals vermeld in het punt 1.2.b), ontvangt u een omslag in A4 formaat die u aan de voorzitter van het hoofdbureau overmaakt en die het op zijn beurt aan de vrederechter van het kanton zal overmaken.

U ontvangt eveneens van de gemeente de lijst van de kiezers die zich in uw bureau moeten aanmelden. De gemeente zal u de updates van deze lijst doorsturen, meer bepaald de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen die de inschrijving op of schrapping van een kiezer tot gevolg hebben, alsook verlies of schorsing van het stemrecht (art. 9 BGKWB).

Voor wat betreft de inrichting van het stemlokaal dient u **waakzaam te zijn over de problematiek van de toegankelijkheid die sommige kiezers** zouden kunnen ondervinden.

Iedere gemeente voorziet immers een stemlokaal dat toegankelijk is voor personen met beperkte mobiliteit en voorziet minstens één aangepast stemhokje per site of stemcentrum. Deze aangepaste stemhokjes voldoen aan de normen zoals vastgesteld bij het ministerieel besluit van 10 augustus 1894 betreffende het kiesmaterieel, zoals gewijzigd door de ministeriële besluiten van 13 mei 1963 en 6 mei 1980. Het laat een rolstoelgebruiker toe met zijn rolstoel het stemhokje binnen te gaan. De tafel waarop de stemcomputer zich bevindt, wordt lager geplaatst, meer bepaald ter hoogte van het gezicht van de zittende persoon.

Indien uw bureau niet beschikt over een aangepast stemhokje, dient u na te gaan naar welk stembureau u de personen, die het nodig vinden het aangepaste stemhokje te gebruiken, kan verwijzen.

In het principe zal in deze situatie, wanneer de handicap van de persoon zichtbaar is of wanneer de persoon aangeeft dat hij een handicap heeft, de persoon begeleid worden door gemeenteambtenaren die hem het stemlokaal dat voorzien van een stemhokje, aangepast aan de personen met een handicap, aanwijzen.

In uw stembureau zal er een stoel ter beschikking worden gesteld aan personen met een handicap die geen rolstoel gebruiken. De kiezer die gebruik wenst te maken van het aangepast stemhokje dient dit te vragen aan de voorzitter van het bureau. De voorzitter van het stembureau, waar de gehandicapte kiezer ingeschreven is, schrapt de kiezer van de aanstiplijst van zijn bureau en meldt naast zijn naam de gegevens van het bureau met het aangepaste stemhokje waar de kiezer in kwestie zal stemmen.

Indien uw stembureau wel over een aangepast stemhokje voor personen met een handicap beschikt, dient u op de aanstiplijst de naam van de kiezers, die waren inschreven in een ander bureau, aan te vullen en vervolledigt u formulier R6 (Opgave van de kiezers die met toepassing van artikel 36, zesde lid, van het BGKWB tot de stemming werden toegelaten, ofschoon niet ingeschreven op de kiezerslijsten van het stembureau).

Verdere informatie over de toegankelijkheid tijdens de verkiezingen, kan u terugvinden in de brochure "Over de Brusselse burgers...in het stemhokje!", die werd opgesteld door Passe Muraille en CAWaB; deze brochure werd u ook overgemaakt door de gemeente.

1.3. Materiaal elektronisch stemmen

Ieder stemhokje van een stembureau bevat een stemcomputer. De installatie moet zodanig opgesteld worden dat het kiesgeheim niet kan geschonden worden. Minstens één stemhokje bevat

een stemcomputer zonder verkiezingssoftware maar met een scanner ter visualisatie van de barcode, bestemd voor het controleren van de stem van de kiezer.

Het elektronisch stelsysteem bevat voor elk stembureau:

- verschillende stemcomputers met aanraakscherm en geïntegreerde printer (die de stembiljetten afprint) ;
- een stemcomputer enkel ter controle van de stembiljetten van de kiezers, uitgerust met een handscanner ter visualisatie van de barcode;
- een computer voor de voorzitter met een eenheid om de chipkaarten te initialiseren;
- één elektronische stembus met een scanner;
- een elektronisch hoofd van de urne met een mini-hub voor de USB-sleutels;
- chipkaarten.

De technische specificaties van het elektronisch systeem met papieren bewijs zullen in een specifiek technisch document uiteengezet worden.

De voorzitters van het stembureau beschikken over een computer die toelaat :

- de chipkaarten te initialiseren,
- de stemmen via de scanner van de stembus te registreren,
- de tellers en de verschillende boodschappen te visualiseren,
- de onderdelen van het systeem te testen.

Een vijftigtal chipkaarten worden ter beschikking gesteld in elk stembureau. Ze worden rechtstreeks geleverd aan het stembureau via de gemeente. U dient deze opnieuw te initialiseren na elk gebruik om een nieuwe kiezer toe te laten tot het stemproces.

1.4. Vorming van het stembureau en de verdeling van de taken

Op de verkiezingsdag begeeft u zich, samen met uw secretaris en adjunct-secretaris, tussen 6.45 uur en ten laatste 7.00 uur 's morgens naar het stembureau ten einde, indien nodig, dadelijk defecten of andere vastgestelde gebreken aan de verkiezingsinstallaties en het materieel te verhelpen en om de bijzitters en de getuigen van de partijen te ontvangen.

De bijzitters worden gevraagd zich om 7.00 uur aan te bieden, zodat het bureau onmiddellijk kan samengesteld worden, ten einde met de voorbereidingen te kunnen beginnen. Indien er voldoende effectieve bijzitters aanwezig zijn, mag u uw bureau onmiddellijk vormen. Indien dit niet het geval is, (als bijvoorbeeld enkel de plaatsvervangende bijzitters om 7.15 uur aanwezig zijn) moet u wachten tot 7.15 uur om uw stembureau te vormen. De plaatsvervangende bijzitters en de plaatsvervangende getuigen kunnen enkel worden toegelaten bij de eedaflegging indien de titularissen verstek laten. Vóór de vorming van het stembureau mogen de kiezers die geen functie hebben als bijzitter of getuigen het stembureau niet betreden. Indien de bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters niet aanwezig zijn op het vastgestelde uur voor het begin van de stemming, **vult u het stembureau ambtshalve aan met aanwezige kiezers die kunnen lezen en schrijven.**

U signaleert later aan de **Vrederechter van het kanton de afwezige bijzitters** of zij die zonder wettige reden weigeren hun functie te vervullen (formulier R7).

De voorzitter, de bijzitters, de secretaris en adjunct-secretaris leggen de eed af vóór het begin van de kiesverrichtingen. Indien, tijdens het verloop van de stemming, een lid van het bureau zich in de onmogelijkheid bevindt de verrichtingen verder te zetten, dient de voorzitter, de secretaris, de

adjunct-secretaris of de bijzitter(s) die benoemd worden in de loop van de verrichtingen en die een verhinderd lid vervangen, **onderstaande eed af te leggen alvorens in functie te treden.**

De bijzitters van de stembureaus en de secretarissen leggen de eed af in handen van de voorzitter.

De eedformule voor de bijzitters en secretarissen luidt als volgt:

- ofwel : “ Ik zweer het geheim der stemming te bewaren”;
- ofwel: “Je jure de garder le secret des votes ”.

U legt de eed af ten overstaan van het samengestelde bureau .

De eedformule voor de voorzitter van het stembureau luidt als volgt:

- ofwel :“Ik zweer de stemmen getrouw op te nemen et het geheim der stemmen te bewaren”;
- ofwel : “ Je jure de recenser fidèlement les suffrages et de garder le secret des votes” ;

Opgelet: de getuigen leggen de eed af in handen van de voorzitter van het stembureau, ook al maken ze geen deel uit van het bureau. Daar ze mogen assisteren bij het vormen van het bureau en ze dus aanwezig zijn bij de opening ervan, leggen ze eed af vóór de bijzitters. De eedformule voor de getuigen worden in punt I.5. van deze onderrichtingen opgenomen.

Wij raden sterk aan dat er zich **een bijzitter opstelt aan de ingang van het stemlokaal ten einde toe te zien op het feit dat er niet een te groot aantal kiezers op hetzelfde moment het bureau betreden.**

De voorzitters van de stembureaus dienen een bijzitter te plaatsen aan de ingang van het stemlokaal om ervoor te zorgen dat er niet teveel kiezers tegelijk het stemlokaal betreden. Dat is nodig voor het ordelijk verloop van de kiesverrichtingen en om nodeloze opstoppingen in de wachtzone aan de stembus te vermijden. De kiezer kan zo voldoende rustig zijn stembiljet inscannen.

Elk stembureau moet voorzien zijn van een wachtzone, gesitueerd op minstens 1 meter van de stembus. Deze wachtzone moet duidelijk zichtbaar zijn voor de kiezer. De wachtzone moet dus duidelijk aangegeven zijn ofwel door zelfklevende tape op de vloer ofwel door scheidingspanelen.

U dient dus na te gaan of deze zone op een correcte wijze is ingericht.

Wij vragen ook om de kiezer die het stemlokaal betreedt, er duidelijk op te wijzen dat hij, alvorens het stemhokje te verlaten, het afgedrukte stembiljet behoorlijk dicht moet vouwen in twee gelijke delen, met de bedrukte zijde naar binnen, en te wijzen op het bestaan van de te respecteren wachtzone. **De bijzitter die opgesteld is aan de ingang van het stemlokaal dient daar ook op toe te zien.**

Tenslotte wordt er aanbevolen dat er een bijzitter net achter of net naast de stembus wordt opgesteld ten einde te controleren of de stembiljetten op de juiste manier ingescand worden. Deze bijzitter moet de kiezer desgewenst ook de nodige informatie geven om zijn stembiljet correct in te scannen. Hij moet er ook voor zorgen dat de kiezer zijn stembiljet opnieuw goed dicht vouwt alvorens het in de stembus te steken. Tot slot moet deze bijzitter er in het bijzonder over waken dat de kiezer in geen geval zijn stembiljet in de stembus deponeert zonder het eerst te hebben ingescand. De stembussen zijn uitgerust met een klep die enkel open gaat bij het scannen van het stembiljet en dus een dergelijk situatie zou moeten voorkomen. Het deponeren van een niet ingescand stembiljet zou immers tot gevolg hebben dat de in het stemhokje uitgebrachte stem niet effectief wordt geregistreerd en dus niet mee geteld wordt. Een dergelijke handeling kan niet ongedaan gemaakt worden in het stembureau en zou dus ertoe leiden dat alle stembiljetten op het hoofdbureau opnieuw ingescand moeten worden. Dat is een tijdrovende procedure die absoluut

vermeden moet worden en alleen bij grote uitzondering mag gebeuren, teneinde de werkzaamheden van het hoofdbureau niet in het gedrang te brengen en zodoende het proces van de inzameling en verwerking van de resultaten aanzienlijk te vertragen. Om dit te vermijden moet **de bijzitter de er dus in het bijzonder op toezien dat er geen enkel niet ingescand stembiljet in de stembus wordt gedeponeed**.

Om te voorkomen dat de taken van de bijzitters voor hen te repetitief lijken met het risico dat er daardoor fouten worden gemaakt, **bevelen wij u aan om de taken van de bijzitters onderling af te wisselen**.

I.5. Aandachtspunten betreffende de getuigen van de politieke partijen

Om als getuige te worden aangewezen, dient hij gemeenteraadskiezer te zijn in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.

De eerste kandidaat in de volgorde van de voordracht beslist voor iedere getuige in welk stembureau of stemopnemingsbureau hij tijdens de hele duur van de verrichtingen zijn opdracht zal vervullen. Hij geeft hiervan zelf kennis aan de door hem aangewezen getuigen. Hij kan dit doen via het formulier T2 dat is opgenomen als bijlage van deze onderrichtingen. Deze kennisgeving wordt medeondertekend door de voorzitter van het hoofdbureau.

Zoals hiervoor reeds werd vermeld, leggen de getuigen de eed af in handen van de voorzitter van het stembureau.

De eedformule voor de getuigen luidt als volgt :

- ofwel : **“Ik zweer het geheim der stemming te bewaren”;**
- ofwel : **“Je jure de garder le secret des votes”.**

De plaatsvervangende getuigen kunnen enkel worden toegelaten bij de eedaflegging indien de titularissen verstek laten.

De getuigen mogen aanwezig zijn bij het vormen van het bureau. De getuigen hebben, zonder afbreuk te doen aan het voorgaande lid, louter een observatierol. Ze mogen niet deelnemen aan de operaties van het stembureau, ze mogen geen kiezers helpen, ze moeten discreet blijven en mogen de stemming niet beïnvloeden. **Bij poging tot beïnvloeding van de stemming kan de voorzitter van het bureau, na een eerste verwittiging, de getuige laten verwijderen uit het stemlokaal.**

I.6. Start van het stembureau en teststemmen

Eens het stembureau is gevormd en ten laatste om zeven uur dertig kijken de leden na of de stembus leeg is. U, uw secretaris of adjunt-secretaris starten de voorzitterscomputer en de stemcomputers.

Vóór 8 uur en alvorens de kiezers binnen te laten, moet u en/of een van de leden van het bureau een **teststem uitbrengen** (slechts één teststem per stemmachine). U dient nadien de voor de teststem gebruikte **chipkaart te reïnalisieren** opdat de kiezers deze kunnen gebruiken om hun stem uit te brengen. Het doel van deze teststem is om na te gaan of het stembureau correct werkt. Eens de teststemmen zijn uitgebracht, dient u of een bijzitter bijgevolg de afgeprinte teststembiljetten te controleren aan de hand van de computer met de scanner ter visualisatie van de stem teneinde na te gaan of de gegevens op van de barcode overeenstemmen met de getypte tekst. De teststembiljetten moeten niet ingescand worden en niet in de elektronische stembus gedeponeed worden.

Vervolgens dient u deze teststemmen te vermelden in het formulier R2. De afgeprinte teststembiljetten worden nadien in de daartoe voorzien omslag gestoken, alsook het ingevulde formulier R2.

In aanwezigheid van de leden van het stembureau dient u of een lid van het bureau de urne en de stemcomputers te verzegelen overeenkomstig de technische onderrichtingen. Vervolgens kan u het bureau openen.

Deel II. Tijdens de stemming

De stemming wordt geopend om 08.00 uur. De kiezers worden tot het stembureau toegelaten tot 16.00 uur. Kiezers die zich in het stemlokaal bevinden vóór het sluitingsuur van de stembureaus worden nog tot de stemming toegelaten. U vindt hierna de informatie die u nodig heeft om uw functie van voorzit(s)ter effectief te vervullen, alsook een gedetailleerde beschrijving van de tijdens de stemming te vervullen administratieve en technische verrichtingen.

II.1. Te vervullen taken wanneer de kiezer zich in het bureau aanmeldt om te stemmen en nadat hij zijn stem heeft uitgebracht

De kiezers bevinden zich enkel in het stembureau gedurende de tijd die ze nodig hebben om te stemmen. Het is hun niet geoorloofd de stembureaus gewapend te betreden.

II.1.a) U verricht de nodige verificaties alvorens de kiezer naar het stemhokje gaat en u of een bijzitter overhandigt hem de chipkaart

U moet de kiezers aanbevelen om hun oproepingsbrief en hun identiteitskaart in de hand te houden wanneer ze het stembureau binnenkomen. Wanneer de kiezer zich aanmeldt om te stemmen, **dient een van de leden van het bureau zijn naam op de kiezerslijst aanstippen; hij wordt daarbij bijgestaan door de secretaris of een andere bijzitter.** Er wordt eveneens nagegaan of het gezicht van de persoon overeenstemt met de foto op de identiteitskaart. Er wordt overgegaan tot verificatie van de overeenstemming van de vermeldingen op de kiezerslijst met die op de oproepingsbrief en de identiteitskaart. De verificatie houdt rekening met alle wijzigingen die het gemeentebestuur heeft meegedeeld en die zijn aangebracht op de kiezerslijst (artikel 9, derde lid, van het BGKWB).

In geval van elektronische aanstipping van de kiezers:

- u dient steeds te beschikken over een kiezerslijst van uw bureau;
- u moet de juistheid van de aanstipping op de kiezerslijst door middel van een computer controleren;
- u moet de lijst van de afwezige kiezers kunnen afprinten om die bij het formulier R5 te voegen (lijst van de kiezers die niet aan de verkiezing hebben deelgenomen).

Er worden twee exemplaren van de aanstiplijsten gemaakt. De twee lijsten worden verzonden naar de voorzitter van het hoofdbureau die één van deze twee lijsten op zijn beurt overmaakt aan de vrederechter. Punt III.2. van deze onderrichtingen bevat de gedetailleerde opgave van alle stukken die u na afloop van de stemming aan de vrederechter moet overmaken. U dient deze stukken over te maken aan de voorzitter van het hoofdbureau die ze nadien aan de vrederechter doorstuurt.

Op de aanstiplijsten moet u duidelijk aangeven welke kiezers niet aan de stemming hebben deelgenomen.

Alvorens de kiezer het stemhokje binnengaat, overhandigt u of een door u aangewezen bijzitter hem een chipkaart die op voorhand werd geïnitieerd met behulp van de computer van de voorzitter. Er worden specifieke verificaties verricht wanneer een kiezer bij volmacht voor een andere kiezer stemt. Deze verificaties worden nader beschreven in punt II.1.e) van deze

onderrichtingen. Vervolgens gaat de kiezer naar het stemhokje om zijn stem uit te brengen. **U houdt de identiteitskaart en de oproepingsbrief van de kiezer bij gedurende de tijd die hij nodig heeft om zijn stem uit te brengen.**

II.1.b) De kiezer brengt zijn stem uit in het stemhokje

Om zijn stem uit te brengen, brengt de kiezer zijn chipkaart in de voorziene gleuf van de kaartlezer van de stemmachine. Nadat hij zijn chipkaart in de kaartlezer van de stemcomputer heeft ingebracht, wordt de kiezer eerst uitgenodigd de taal te kiezen in dewelke hij de stemprocedure wenst verder te zetten. Hij voert vervolgens de voorgeschreven kiesverrichtingen uit. Het volgnummer en de naam of het letterwoord of logo van alle kandidatenlijsten verschijnen op het scherm.

De kiezer wijst op het aanraakscherm de lijst van zijn keuze aan of het vak “blanco stem”. Nadat de kiezer een lijst heeft aangeduid, verschijnen voor die lijst op het beeldscherm het volgnummer, de lijstnaam of het letterwoord of logo alsook de namen en voornamen van de kandidaten en hun nummers op de lijst. **De kiezer brengt zijn stem uit door het aanraakscherm aan te raken:**

1° op het stemvak bovenaan de lijst;

2° op het stemvak met de naam van een kandidaat;

3° door meerdere kandidaten van dezelfde lijst aan te wijzen;

4° met een combinatie van het stemvak bovenaan de lijst en een of meerdere kandidaten binnen dezelfde lijst.

Nadat de kiezer zijn stem heeft uitgebracht, **wordt hij verzocht die te bevestigen**. Zolang de stem niet is bevestigd, kan de kiezer terugkeren naar het voorgaande scherm. Wanneer de kiezer zijn stem heeft bevestigd, **drukt de stemcomputer een papieren biljet af** waarop de uitgebrachte stem in tekstuele vorm en in een tweedimensionale barcode is afgedrukt. **De kiezer neemt het stembiljet en de chipkaart.** De kiezer kan zijn stem op het stembiljet visueel controleren en **vouwt daarna het biljet in twee delen met de bedrukte zijde naar binnen om het stemgeheim te bewaren**. Noch op de stemcomputer, noch op de chipkaart, worden gegevens van de uitgebrachte stem bewaard.

Zo hij dat wenst, kan de kiezer controleren of de barcode op het stembiljet verwijst naar dezelfde gegevens die in getypte tekst zijn afgedrukt op het stembiljet. Daartoe heeft elk stembureau een stemhokje waarvan de computer is uitgerust met een handscanner. Nadat hij zijn stem heeft uitgebracht en het afgeprinte biljet heeft ontvangen, kan de kiezer die dat wenst naar dit stemhokje gaan en de inhoud van de barcode op zijn stembiljet met behulp van de handscanner weergeven op het presentatiescherm van de computer. Bij deze verrichting kan hij echter de uitgebrachte stem niet wijzigen.

De kiezer verlaat vervolgens het stemhokje en begeeft zich naar de stembus met zijn in twee gevouwen stembiljet in de hand. Indien een andere persoon zijn stembiljet aan het scannen is aan de elektronische stembus, moet de kiezer wachten in de daartoe bestemde wachtzone. Deze zone bevindt zich minstens op één meter van de stembus en dient in elk stembureau te worden ingericht door de gemeente.

De kiezer die moeilijkheden ondervindt bij de verichtingen voor het uitbrengen van zijn stem, kan zich laten bijstaan door een lid van het stembureau, met uitsluiting van de getuigen en alle andere personen. Indien u of een ander lid van het bureau de echtheid van deze moeilijkheden betwist, dan oordeelt het bureau hierover en de gemotiveerde beslissing wordt vermeld in het proces-verbaal van het stembureau (formulier R3). In punt II.1.f) van deze onderrichtingen vindt u nadere uitleg over uw concrete rol inzake de begeleiding en de bijstand van sommige kiezers.

Indien tijdens het stemproces een technisch probleem wordt gedetecteerd, gaat het alarm van de stemcomputer af. U komt dan zelf tussen of u wijst een lid van het bureau aan om op te treden. U of het door u aangewezen lid stopt het alarm en voert de startcode van de stemcomputer opnieuw in.

II.1.c) Indien nodig annuleert u sommige stembiljetten en/of verklaart u sommige stembiljetten ongeldig vóór de kiezers hun biljet scannen bij de stembus

Vóór de kiezer zijn stembiljet scant op de stembus, annuleert u het stembiljet in de volgende gevallen:

- wanneer u vaststelt dat de barcode niet gelezen kan worden door de elektronische stembus;
- wanneer u vaststelt dat de visualisatie met behulp van de handscanner in het daartoe voorziene stemhokje onmogelijk is;
- wanneer u vaststelt dat de kiezer het stembiljet door onoplettendheid heeft beschadigd;
- op verzoek van de kiezer;
- wanneer u vaststelt dat de kiezer zijn stembiljet heeft getoond met de bedoeling zijn uitgebrachte stem bekend te maken.

In de hierboven beschreven gevallen **maakt u het afgeprinte stembiljet onmiddellijk onbruikbaar door het te doorstrepen en overhandigt u aan de kiezer een andere chipkaart** waarmee hij opnieuw zijn stem kan uitbrengen volgens de hierboven beschreven procedure. De geannuleerde stembiljetten worden in de omslag met de vermelding "geannuleerde biljetten" gestopt.

Indien de stem van bepaalde kiezers werd geannuleerd om een van de volgende redenen:

- hun stembiljet hebben getoond met de bedoeling zijn uitgebrachte stem bekend te maken.;
- hun stembiljet door onoplettendheid hebben beschadigd of vernietigd en aan de voorzitter een andere chipkaart hebben gevraagd;
- zelf hebben gevraagd om hun stembiljet te annuleren;

en indien, nadat ze een andere chipkaart hebben gekregen en opnieuw hebben gestemd, hun stem opnieuw moet worden geannuleerd om een van de drie bovenvermelde redenen, **moet hun stem ongeldig worden verklaard**. Dit betekent dat hun stembiljet opnieuw wordt doorgehaald, maar dat ze niet langer het recht genieten opnieuw te beginnen, hetgeen uiteindelijk tot gevolg heeft dat ze niet zullen hebben gestemd.

Met andere woorden, **de stemmen worden ongeldig verklaard wanneer het stembiljet van de kiezer tweemaal wordt geannuleerd wegens feiten waarvoor hij aansprakelijk is**. Indien het stembiljet van de kiezer eenmaal wordt geannuleerd omdat hij het bijvoorbeeld door onoplettendheid heeft beschadigd en eenmaal omdat hij heeft gevraagd om zijn stembiljet te annuleren, mag de kiezer geen derde keer stemmen.

De ongeldig verklaarde stembiljetten worden in de omslag met de vermelding "ongeldig verklaarde biljetten" gestopt. **Het is zeer belangrijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen de ongeldig verklaarde stemmen enerzijds en de geannuleerde stemmen anderzijds**, omdat gevallen van ongeldig verklaarde stemmen aanleiding geven tot een verschil tussen het aantal tot de stemming toegelaten kiezers (die worden aangetekend op de kiezerslijst) en de stemmen die worden geregistreerd door de elektronische stembus. Het is dus van het grootste belang om ze in de juiste omslag te stoppen. Het aantal door de stembus geregistreerde stemmen plus het aantal ongeldig verklaarde stemmen moet immers gelijk zijn aan het aantal tot de stemming toegelaten kiezers. Geannuleerde stemmen daarentegen hebben niet dezelfde weerslag, daar de kiezer die een tweede chipkaart heeft gekregen uiteindelijk een geregistreerde stem heeft kunnen uitbrengen.

Al deze incidenten worden gemeld in het proces-verbaal van verkiezing van het stembureau (formulier R3).

II.1.d) U vergewist zich ervan dat de kiezer zijn biljet correct scant en u stempelt zijn oproepingsbrief af

De kiezer plaatst zich voor de stembus en overhandigt zijn chipkaart aan u of aan de door u hiervoor aangewezen bijzitter. De kiezer scant de barcode van het stembiljet op de scanner op de stembus. De bijzitter die bij de stembus staat, ziet erop toe dat het stembiljet op correcte wijze wordt gescand. Wanneer deze handeling gedaan is, vouwt de kiezer zijn stembiljet terug in twee met de bedrukte zijde naar binnen en steekt het vervolgens in de stembus. De bijzitter die bij de stembus staat, moet er eveneens over waken dat de kiezer in geen geval zijn stembiljet in de stembus deponeert zonder het eerst te hebben gescand (zie ook punt I.4. van deze onderrichtingen).

U moet er nauwlettend op toezien dat een kiezer het stembureau niet verlaat met de chipkaart of zijn afgeprinte stembiljet: zijn chipkaart moet afgegeven worden aan de bijzitter die bij de stembus staat. De chipkaart wordt door uzelf of een bijzitter opnieuw geïnitieerd om door de volgende kiezer te worden gebruikt. Het biljet moet in de urne worden gedeponeerd.

Na de stemming **geeft u aan de kiezer de afgestempelde (stempel met de naam van de gemeente en de datum van de verkiezing) oproepingsbrief en zijn identiteitskaart terug.** De kiezer verlaat onmiddellijk het stemlokaal.

II.1.e) In acht te nemen specifieke procedure in geval van stemmen bij volmacht

De kiezer die zelf niet naar het stembureau kan komen op de dag van de stemming (hierna "de volmachtgever") kan aan een andere kiezer (hierna "de gemachtigde") vragen om in zijn plaats te stemmen, bij volmacht. De volmachtgever kiest vrij zijn vertrouwenspersoon, zijn gemachtigde. Deze laatste moet echter voldoen aan de voorwaarden om als kiezer te worden beschouwd. Het kan gaan om een familielid of een vriend. Het is niet nodig dat hij in de gemeente van de volmachtgever woont.

Stemmen bij volmacht is toegelaten om redenen die op limitatieve wijze worden opgesomd. De onmogelijkheid voor de volmachtgever om op de dag van de stemming naar het stembureau te komen moet worden verantwoord aan de hand van een certificaat of een attest, naargelang het geval. **We bevelen u aan om artikel 42bis, §1 van het BGKWB te raadplegen. Een persoon mag slechts een keer per verkiezing stemmen bij volmacht en dus gemachtigde zijn.**

Opgelet: zo een persoon met meerdere volmachten in de hand naar uw stembureau komt, mag de betrokkene slechts een van die volmachten gebruiken. De betrokkene mag niet naar een ander stembureau gaan om er te stemmen met de andere volmachten die hij zou hebben gekregen.

Zo de betrokkene al bij volmacht heeft gestemd in een ander stembureau, mag hij niet opnieuw stemmen in uw bureau. U kunt dit controleren op de oproepingsbrief van deze persoon. Staat het stempel "heeft gestemd bij volmacht" op deze oproepingsbrief, dan mag u de betrokkene niet toelaten op opnieuw bij volmacht te stemmen.

De volmacht wordt opgesteld op het formulier P1 waarvan het model wordt vastgesteld in het ministerieel besluit van 23 maart 2018 tot vaststelling van het model van het volmachtformulier voor de gemeenteraadsverkiezingen, alsook het model van attest afgegeven door de burgemeester krachtens artikel 42bis, § 1, van het BGKWB. Het gaat dus om een formulier dat de kiezer verplicht moet gebruiken. **Eender welke volmacht die wordt verleend met een ander document dan het formulier P1 moet dus worden geweigerd.** De volmachtgever wordt dan niet toegelaten tot de stemming en **wordt geregistreerd als afwezige kiezer.** In de bijlage bij deze onderrichtingen vindt u de verplicht te gebruiken formulieren P1 en P2 (certificaat tot vaststelling van de onmogelijkheid om

naar het stembureau te komen als gevolg van een tijdelijk verblijf in het buitenland om privéredenen, ingevuld door de burgemeester of diens afvaardigde).

Het formulier P1 vermeldt de verkiezing waarvoor de volmacht geldig is, de naam, de voornamen, de geboortedatum en het volledig adres van de volmachtgever en van de gemachtigde. Het volmachtformulier wordt ondertekend door de volmachtgever en de gemachtigde.

Om toegelaten te worden tot de stemming **overhandigt de gemachtigde u de volmacht alsook het vereiste attest of certificaat** (art. 42 bis van het BGKWB). Het kan bijvoorbeeld gaan om een medisch attest of een attest van de werkgever van de kiezer waarin staat dat hij op de dag van de stemming niet zelf naar het stembureau kan komen.

De gemachtigde stemt voor zijn volmachtgever in het stembureau waar de volmachtgever werd opgeroepen. Het **kan gaan om hetzelfde bureau waar ook de gemachtigde is opgeroepen**.

Als het niet het geval is, kan de **gemachtigde vragen om in het bureau te stemmen waar hij voor zijn volmachtgever stemt**. Als voorzitter van het stemlokaal, moet een dergelijk verzoek tot u gericht zijn op het moment dat de gemachtigde de chipkaart ontvangt om namens zijn volmachtgever te stemmen. U alleen beslist of de gemachtigde al dan niet kan stemmen in uw bureau. Wij moedigen aan dergelijke vragen te aanvaarden omwille van administratieve vereenvoudiging.

In dit geval worden de volmachtgever en de gemachtigde aangetekend op de aanstiplijst van hetzelfde bureau. **De gemachtigde toont u vervolgens zijn eigen identiteitskaart en zijn eigen oproepingsbrief** (bewijs van zijn hoedanigheid van kiezer, essentiële voorwaarde om een volmacht te kunnen krijgen), evenals de oproepingsbrief van zijn volmachtgever. U overhandigt **een eerste geïnitialeerde chipkaart** aan de gemachtigde opdat hij eerst bij volmacht zou stemmen. Nadat alle stappen van de stemming zijn doorlopen en nadat het stembiljet is gescand en in de stembus is gestopt, **brengt u op de oproepingsbrief van de volmachtgever en van de gemachtigde de vermelding "heeft gestemd bij volmacht"** aan met behulp van het daartoe specifiek voorziene stempel. **U initialiseert zijn chipkaart opnieuw**. Nadat zijn chipkaart opnieuw is geïnitialeerd, kan de gemachtigde de stemprocedure voor zichzelf doorlopen. **U mag aan de gemachtigde niet twee chipkaarten tegelijk overhandigen**.

Het aanbrengen van **de vermelding "heeft gestemd bij volmacht"** met behulp van het stempel **op beide oproepingsbrieven** is **uiterst belangrijk**; zo wordt immers verhinderd dat eenzelfde persoon meerdere volmachten zou ontvangen en meermaals zou stemmen als gemachtigde, hetgeen formeel door de wet verboden wordt.

De volmachten en de bijhorende attesten worden bij de lijst gevoegd van de afwezige kiezers (formulier R5) en worden samen met die lijst naar de vrederechter van het kanton opgestuurd.

II.1.f) In acht te nemen specifieke procedure in geval van begeleiding of bijstand van bepaalde kiezers

Een persoon kan zich om twee redenen in het stemhokje laten bijstaan.

Ten eerste gaat het om een persoon met een handicap. In een dergelijk geval kan de kiezer, zo hij dat wenst, zich door een naaste laten begeleiden om hem te helpen te stemmen in het stemhokje. Wanneer hij in het stembureau aankomt, **legt de gehandicapte kiezer zijn situatie uit en legt hij desgevallend eender welk stuk over dat zijn verzoek om te worden bijgestaan zou kunnen staven**. Op vertoon van een bewijsstuk moet de kiezer zich kunnen laten helpen in het stemhokje. De overlegging van een bewijsstuk is facultatief.

Tevens kan de begeleider, indien hij in dezelfde gemeente woont, stemmen in hetzelfde bureau als de gehandicapte kiezer, zelfs indien er op zijn oproepingsbrief een ander bureau is aangewezen.

In dit geval wordt **zijn naam toegevoegd op de aanstiplijsten en op het formulier R6** (Opgave van de kiezers die met toepassing van artikel 36, zesde lid, van het BGKWB tot de stemming werden toegelaten, ofschoon niet ingeschreven op de kiezerslijsten van het stembureau). Indien een bijzitter of een getuige de echtheid of de ernst van de handicap betwist, kan het bureau weigeren dat de gehandicapte persoon zich laat begeleiden door een naaste en wordt de met redenen omklede beslissing van het bureau opgenomen in het proces-verbaal van verkiezing (formulier R3). **De gehandicapte persoon kan dan worden bijgestaan door een bijzitter of door uzelf.** Het kan ook gebeuren dat de gehandicapte persoon gebruik moet kunnen maken van een stemhokje dat speciaal is aangepast om zijn stem uit te brengen. Voor meer informatie ter zake, zie punt 1.2.d) van deze onderrichtingen.

Ten tweede kan het gebeuren dat een persoon geen handicap heeft maar wel specifieke hulp nodig heeft (de betrokkene heeft nooit op elektronische wijze gestemd en ondervindt moeilijkheden bij het gebruik van het systeem, begrijpt geen Nederlands of Frans, is hoogbejaard, is analfabeet enzovoort). **Indien de kiezer moeilijkheden ondervindt bij het uitbrengen van zijn stem, kan u of een door u aangewezen lid van het stembureau de betrokkene bijstaan.**

II.2. Toegelaten en niet toegelaten kiezers

II.2.a) Toegelaten kiezers - aandachtspunten

Hij die niet ingeschreven is op de aanstiplijst van het bureau wordt niet tot de stemming toegelaten dan na overlegging, hetzij van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen of van een uittreksel uit een arrest van het hof van beroep waarbij zijn inschrijving wordt bevolen, hetzij van een getuigschrift van het college van burgemeester en schepenen waarbij bevestigd wordt dat de betrokkene de hoedanigheid van kiezer bezit.

De bijzitters van het stembureau zijn in principe kiezers op de lijst van het bureau ((artikel 36 van het BGKWB) en worden dus toegelaten om te stemmen in het stembureau waar ze hun functie uitoefenen. De voorzitter, de secretaris, de adjunct-secretaris en de getuigen kunnen ingeschreven zijn op een aanstiplijst van een ander stembureau. **Krachtens voormeld artikel 36 stemmen de leden van het stembureau waar ze hun opdracht vervullen.** De leden van het stembureau moeten dus kiezer zijn in de gemeente waar het bureau is gevestigd.

Opgelet: Om te worden aangewezen als getuige hoeft men geen kiezer te zijn in de gemeente waar het stembureau is gevestigd. **Het volstaat dat men kiezer is in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad. Bijgevolg moet u controleren dat ze wel degelijk kiezer zijn in de gemeente en dat ze niet al in een ander bureau hebben gestemd alvorens hen tot de stemming in uw bureau toe te laten** (afwezigheid van de stempel “heeft gestemd” op de oproepingsbrief van de kiezer).

De getuigen rechtvaardigen hun aanwijzing via een aanstellingsbrief die is ondertekend door de kandidaat die eerste in rang is in de volgorde van voordracht van de lijst en medeondertekend door de voorzitter van het hoofdbureau. De getuigen die kiezers zijn in een andere gemeente, tonen die hoedanigheid aan door hun oproepingsbrief of door een uittreksel van de kiezerslijst. **Opgelet, alleen getuigen die kiezers zijn in de gemeente, mogen stemmen in het stembureau waar ze hun functie vervullen (in dit geval, indien ze niet zijn opgenomen in de aanstiplijst van het bureau, moeten ze in het bezit zijn van hun oproepingsbrief).**

Tenslotte, indien uw stembureau een aangepast stemhokje voor gehandicapte personen heeft, dan noteert u de naam van de gehandicapte kiezers die van dit stemhokje gebruik wensen te maken op de aanstiplijsten en vult u het formulier R6 in (Opgave van de kiezers die met toepassing van artikel 36, zesde lid, van het BGKWB tot de stemming werden toegelaten, ofschoon niet ingeschreven op de kiezerslijsten van het stembureau). Voor meer informatie, zie punt I.2.d) van deze onderrichtingen.

Het bureau kan een kiezer toelaten tot de stemming, zelfs indien hij zijn oproepingsbrief is vergeten maar op voorwaarde dat hij ten minste zijn identiteitskaart kan overleggen. De kiezer die niet in het bezit is van zijn oproepingsbrief kan enkel maar toegelaten worden tot de stemming indien zijn identiteit en zijn hoedanigheid als kiezer door het bureau erkend zijn. Deze kiezer moet zich aanmelden in het bureau waar hij ingeschreven is opdat men zijn deelname aan de stemming zou kunnen aanstippen en zou kunnen controleren dat hij wel degelijk is ingeschreven op de kiezerslijst. Zonder oproepingsbrief mag een kiezer in geen enkel ander bureau worden toegelaten dan hetgene waar hij is ingeschreven.

De namen van de kiezers die niet ingeschreven zijn op de kiezerslijst van het stembureau en die toegelaten werden tot de stemming in het bureau, worden vermeld op de aanstiplijst. Deze kiezers worden bovendien vermeld op de lijst van de kiezers die tot de stemming worden toegelaten met behulp van het formulier R6 (Opgave van de kiezers die met toepassing van artikel 36, zesde lid, van het BGKWB tot de stemming werden toegelaten, ofschoon niet ingeschreven op de kiezerslijsten van het stembureau). U moet deze lijst, ondertekend door alle leden van het stembureau, overmaken aan de voorzitter van het hoofdbureau die het op zijn beurt zal overmaken aan de vrederechter van het kanton. U heeft daartoe een omslag gekregen waarop het adres van de vrederechter al staat vermeld (zie punt I.2.c van deze onderrichtingen).

Overzicht van de personen die tot de stemming mogen worden toegelaten, ook al zijn ze niet ingeschreven op de aanstiplijst:

- de voorzitter, de secretaris, de adjunct-secretaris zijn, alhoewel ingeschreven op de lijsten van een ander stembureau, kiezer in de gemeente waar het stembureau gevestigd is;
- gehandicapte kiezers die gebruik wensen te maken van een aangepast stemhokje in het stembureau;
- de getuigen die kiezers zijn in de gemeente en de stemverrichtingen in het bureau bijwonen;
- de gemachtigde die moet gaan stemmen in een ander stembureau waar zijn volmachtgever is ingeschreven, maar die door de voorzitter van het stembureau wordt toegelaten om te stemmen in het bureau waar de volmachtgever is ingeschreven.

II.2.b) Niet-toegelaten kiezers - aandachtspunten

Mogen, onder bedreiging van de straffen zoals bedoeld in artikel 202 van het federale Kieswetboek, niet aan de stemming deelnemen, al zijn ze ingeschreven op de kiezerslijst van het stembureau (art. 142 BGKWB):

- degenen van wie het college van burgemeester en schepenen of het hof van beroep de schrapping heeft uitgesproken bij een beslissing of een arrest, waaruit een uittreksel is overgelegd;
- zij die onder de toepassing vallen van een van de bepalingen van de artikelen 6² en 7³ van het federale Kieswetboek en wier onbekwaamheid blijkt uit een stuk waarvan de afgifte bij de wet is

² Van het kiesrecht zijn definitief uitgesloten en tot de stemming mogen niet worden toegelaten zij die levenslang ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling.

³ In de uitoefening van het kiesrecht zijn geschorst en tot de stemming mogen niet worden toegelaten zolang die onbekwaamheid duurt:

1° de beschermde personen die krachtens artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek uitdrukkelijk onbekwaam

voorgescreven. Die personen zijn vermeld in de documenten die u door de gemeentelijke administraties kunnen worden bezorgd tot op de dag van de verkiezingen in toepassing van artikel 9, derde lid, van het BGKWB. Hierbij kunnen tevens personen zijn die de Belgische nationaliteit hebben verloren of van de bevolkingsregisters werden geschrapt en dus niet kiesgerechtigd zijn;

- zij die op de stembureau de stemgerechtigde leeftijd van 18 jaar niet hebben bereikt of die dezelfde dag in een ander stembureau of in een andere gemeente reeds gestemd hebben. Het bewijs hiervan wordt aangevoerd, hetzij door stukken, hetzij door de bekentenis van de belanghebbende.

De gemeente zal u deze informatie bezorgen.

Alvorens de stemverrichtingen aan te vatten, **gaat u over tot de aanstipping van al wie om hogervermelde redenen niet kan deelnemen aan de stemming en doorstreept u hun namen met potlood**, erover wakend dat die schrappingen geen verwarring veroorzaken met de aanstippingsmarkeringen van de kiezers die hebben deelgenomen aan de verkiezingen. **Indien nodig voegt u bij de afwezige kiezers degenen die weigeren een chipkaart in ontvangst te nemen.**

U noteert de bovenvermelde redenen van uitsluiting op de lijst van de kiezers die niet aan de stemming hebben deelgenomen (formulier R5). U moet deze lijst, ondertekend door alle leden van het bureau, overmaken aan de voorzitter van het hoofdbureau die het op zijn beurt zal overmaken aan de vrederechter van het kanton. U voegt daarbij de stukken die de afwezigen eventueel hebben opgestuurd ter verantwoording evenals de volmachten.

II.3. Ordehandhaving in het stembureau

U moet met gepaste strengheid optreden tegen personen die niet gemachtigd zijn het stembureau of de stemhokjes te betreden. U beschikt over een politionele bevoegdheid die in voorkomend geval moet worden aangewend om de sereniteit en het geheim van de stemming te verzekeren.

U moet toezien op de naleving van de orde bij de ingang en in de omgeving van het stemlokaal. In geval van moeilijkheden brengt u onmiddellijk een gemeentelijk ambtenaar op de hoogte die op zijn beurt contact opneemt met de meest nabije politiediensten met het verzoek zo snel mogelijk tussen te komen. De gemeente bezorgt u de nodige informatie **opdat u zou beschikken over de diensten van de politie**, niet alleen bij het stemlokaal maar ook, indien nodig, tijdens het traject voor het transport van de geheugendragers na de verkiezing.

Uw politionele bevoegdheden worden nader beschreven in de artikelen 35bis, 35ter en 35quater van het BGKWB, die we hierna overnemen.

Artikel 35bis van het BGKWB bepaalt: "*De voorzitter van het stembureau neemt de nodige maatregelen om orde en rust te handhaven in de omgeving van het gebouw waar de verkiezing plaatsheeft.*

Hij is tevens belast met de handhaving van de orde in het lokaal en kan die bevoegdheid wat het wachtklokaal betreft aan een lid van het stembureau overdragen.

werden verklaard om hun politieke rechten uit te oefenen en zij die geïnterneerd zijn met toepassing 3 van de wet van 5 mei 2014 houdende de internering.

De kiesonbekwaamheid houdt op tegelijk met de beëindiging van de onbekwaamheid krachtens artikel 492/4 van het Burgerlijk Wetboek of met de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde.

2° personen die voor een bepaalde duur ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling.

Alleen de leden van het stembureau, de kiezers van de stemafdelingen, hun gevolmachtigde of begeleider worden in het wachtlokaal toegelaten.

De getuigen die zijn aangewezen overeenkomstig artikel 25, worden in het stemlokaal toegelaten op vertoon van hun oproepingsbrief aan de voorzitter van het stembureau.

In het gedeelte van het lokaal waar wordt gestemd, worden de kiezers niet langer toegelaten dan nodig is om hun stem uit te brengen.

De deskundigen, die zijn aangewezen bij artikel 10 van de ordonnantie van 12 juli 2012 houdende de organisatie van de elektronische stemming voor de gemeenteraadsverkiezingen, en de personen die belast zijn met het verlenen van technische bijstand worden toegelaten in de stemlokalen op de dag van de stemming na vertoon aan de voorzitter van het stembureau van hun legitimatiekaart uitgereikt door de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel.

Niemand mag de stembureaus gewapend betreden.

In de stemlokalen of in de nabijheid ervan mag geen gewapende macht worden opgesteld zonder opvordering van de voorzitter van het stembureau. De burgerlijke overheid en de militaire bevelhebbers zijn gehouden zijn opvorderingen op te volgen."

Artikel 35ter van het BGKWB voegt toe: "*Hij die, zonder lid van het stembureau, kiezer van de stemafdeling, getuige, deskundige aangewezen bij artikel 10 van de ordonnantie van 12 juli 2012 houdende de organisatie van de elektronische stemming voor de gemeenteraadsverkiezingen of verlener van technische bijstand te zijn, gedurende de kiesverrichtingen het lokaal van een der stemafdelingen betreedt, wordt op bevel van de voorzitter of van zijn gemachtigde uit het lokaal verwijderd; indien hij weerstand biedt of opnieuw binnentreedt, wordt hij gestraft met een geldboete van 250 tot 2.500 euro.*

De Regering kan waarnemers machtigen om alle kiesverrichtingen te volgen. De waarnemers hebben louter een observatierol. Ze mogen noch deelnemen aan de operaties van het stembureau, noch kiezers helpen. Ze moeten discreet blijven en mogen de stemming niet beïnvloeden.

De waarnemers moeten in het bezit zijn van een legitimatiekaart uitgereikt door de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel.

Bij poging tot beïnvloeding van de stemming kan de voorzitter van het bureau, na een eerste verwittiging, de waarnemer laten verwijderen uit het stemlokaal."

Artikel 35quater van het BGKWB bepaalt tot slot: "***Zij die in het stemlokaal de stemming proberen te beïnvloeden of op enigerlei wijze aanzetten tot wanorde, worden door de voorzitter of zijn gemachtigde tot de orde geroepen. Indien zij daarmee voortgaan, kan de voorzitter of zijn gemachtigde hen doen verwijderen, met dien verstande dat hij hen opnieuw moet binnenlaten om te stemmen.***

Van het bevel tot verwijdering wordt in het proces-verbaal melding gemaakt en de schuldigen worden gestraft met een geldboete van 250 tot 2.500 euro."

II.4. Wat te doen bij technische problemen?

De gemeente wijst een of meerdere verantwoordelijken aan die toezien op het klaarzetten van het materieel en het terugnemen ervan na de stemming. De technische bijstand wordt verzekerd door de leverancier van het stemmaterieel, Smartmatic.

In geval van een **technisch defect van een of meerdere stemcomputers**, kunnen de kiesverrichtingen zonder problemen worden voortgezet. In een dergelijke situatie roept u of het door u aangewezen lid van het bureau de technische bijstand op, conform de technische onderrichtingen. De leverancier heeft twee uur de tijd om de stemcomputers te vervangen of te herstellen. Na elke herstart van een stemcomputer is het belangrijk een teststem uit te brengen ten einde de goede werking ervan na te gaan.

In geval van een **technisch defect aan de voorzitterscomputer of aan de elektronische stembus**, worden de kiesverrichtingen tijdelijk opgeschort. U of het door u aangewezen lid van het bureau roept onmiddellijk de technische bijstand op, conform de technische onderrichtingen. De technici beschikken over een half uur om de defecte machine te vervangen of te herstellen. Na herstelling wordt de voorzittersmachine terug opgestart volgens dezelfde procedure als bij de opening van het stembureau.

Van het incident moet melding worden gemaakt in het proces-verbaal van verkiezing (formulier R3). Indien het nodig is om de stembus te openen, dient het zegel verbroken te worden. Nadat de stembus werd hersteld, dient u erover te waken dat de stembus opnieuw wordt verzegeld. Plastic progressieve reservesluitingen kunnen worden verkregen bij de verantwoordelijke van de gemeente. **Elk incident, van welke aard ook, wordt genoteerd in het proces-verbaal van verkiezing met vermelding van het tijdstip van de oproep evenals het tijdstip van einde van de herstelling.**

Deel III. Na de stemming

U vindt hierna de informatie die u nodig heeft om uw functie van voorzit(s)ter effectief te vervullen alsook een gedetailleerde beschrijving van de na de stemming te vervullen administratieve en technische verrichtingen.

III.1. Verrichtingen bij de afsluiting

Na afloop van de stemming, moeten de stemcomputers onmiddellijk uitgeschakeld worden. De afsluitingsverrichtingen moeten vervolgens op de voorzitterscomputer worden gestart. De USB-sleutel die in de voorzitterscomputer wordt gestoken, dient vervolgens in een stemcomputer worden gestoken die u terug opstart zodat u de stemcijfers kan afprinten. De stemcomputer print dus een ticket met de stemcijfers af. De USB-sleutel die in de stemcomputer steekt, moet vervolgens terug in de voorzitterscomputer worden gestoken ten einde de afsluitingsverrichtingen af te ronden. Aan de hand van de informatie op het biljet dat door de heropgestarte stemcomputers worden afgeprint, stelt u manueel het proces-verbaal van de kiesverrichtingen op met behulp van het formulier R3 dat het Gewest heeft bezorgd. U voegt het ticket met de stemcijfers toe als bijlage van het proces-verbaal.

Na het proces-verbaal van de verkiezing manueel te hebben opgemaakt, schakelt u de stemcomputer die u heeft heropgestart, alsook de voorzitterscomputer uit.

U recupereert de USB-sleutels en steekt deze in een daartoe bestemde verzegelde omslag die de getuigen en de leden van het stembureau ondertekenen. U haalt het zegel van de stembus en steekt de inhoud ervan in de verzegelde tas die het hoofdbureau u heeft bezorgd; deze tas is leeg en is bestemd om er de geldige stembiljetten in te stoppen. U verzegelt deze tas.

Het aantal uitgebrachte stemmen is gelijk aan het aantal kiezers die werden aangeduid op de aanstiplijst van uw bureau, vermeerderd met het aantal toegelaten kiezers in uw bureau, verminderd met de stemmen die ongeldig werden verklaard.

Tijdens de stemming hebben u en de bijzitters **erover gewaakt dat de incidenten worden vermeld in het proces-verbaal van verkiezing (formulier R3) naargelang het verloop van de stemming**. Vanaf de afsluiting van de stemming moet u er ook op toezien dat er wordt begonnen met het tellen:

- van de geannuleerde stembiljetten (zie punt II.1.c van deze onderrichtingen);
- van de ongeldig verklaarde stembiljetten (zie punt II.1.c van deze onderrichtingen);
- van de stemmers;
- van de afwezige kiezers (formulier R5). Deze lijst van afwezige kiezers wordt onmiddellijk opgemaakt met behulp van een aanstiplijst (bestemd voor het gemeentelijk hoofdbureau). De lijst vermeldt de datum van de verkiezingen, de naam van de gemeente en het nummer van het stembureau. Ze wordt getekend door alle leden van het bureau. Daarbij worden de aan u gerichte rechtvaardigingsstukken gevoegd, alsook de documenten met betrekking tot de kiezers

die, hoewel ingeschreven op de kiezerslijst, niet kunnen deelnemen aan de stemming. Men moet alle gedane vaststellingen vermelden. **U dient er op te letten dat de lijst van de afwezige kiezers met zorg opgemaakt wordt om vervolging tegen hen mogelijk te maken;**

- van de toegelaten kiezers die niet ingeschreven zijn op de kiezerslijsten van het stembureau (formulier R6);
- van de afwezige bijzitters (formulier R7).

U vervolledigt de lijst van de presentiegelden in tweevoud (formulier R4). U stopt de lijst voor de betaling van de presentiegelden, ingevuld en ondertekend, in een daartoe bestemde omslag en u verzegelt die omslag. U bewaart persoonlijk het dubbel ervan. Vanaf de afsluiting van de stemming bezorgt u deze omslag aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau, samen met de andere documenten die u aan de betrokkene moet bezorgen.

U stopt de teststemmen, de geannuleerde stembiljetten en de ongeldig verklaarde stembiljetten in de daartoe bestemde omslagen. Ze bevatten respectievelijk de vermelding "Teststemmen", "Geannuleerde stembiljetten" en "Ongeldig verklaarde stembiljetten". U stopt de geheugendragers (USB-sticks) in de daartoe bestemde omslag. U verzegelt deze omslagen.

Elke omslag bevat de volgende vermeldingen:

- de datum van de verkiezing;
- de gegevens van het stembureau;
- het bevoegde hoofdbureau;
- op de keerzijde, de handtekeningen van de voorzitter en de leden van het bureau alsook van de getuigen als zij dat vragen.

III.2. Naar de vrederechter op te sturen documenten

Binnen de drie dagen na de stemming moeten de volgende documenten aankomen bij de vrederechter van het kanton:

- de lijst van de afwezige kiezers (formulier R5) en de verantwoordingsstukken m.b.t. de afwezige kiezers;
- de lijst van de niet-ingeschreven, doch toegelaten kiezers tot de stemming (formulier R6);
- de lijst van de bijzitters die zich niet hebben aangeboden (formulier R7);
- de volmachtformulieren en de bijhorende attesten.

U dient deze documenten over te maken aan de voorzitter van het hoofdbureau op hetzelfde moment als de hierna vermelde documenten. De voorzitter maakt deze nadien over aan de vrederechter. Gelieve erop te letten dat de twee stapels van documenten op een zodanige manier worden overgemaakt dat ze gemakkelijk van elkaar te onderscheiden zijn.

III.3. Naar de voorzitter van het hoofdbureau op te sturen documenten

Na afloop van de stemming overhandigt u aan de voorzitter van het hoofdbureau volgende documenten:

- de verzegelde tas die het hoofdbureau heeft bezorgd, na die te hebben leeggemaakt, met enkel de stembiljetten, verzegeld;
- een omslag met de geannuleerde stembiljetten;
- een omslag met de ongeldig verklaarde stembiljetten;
- een omslag met de geheugendragers met de geregistreerde stemmen;
- een omslag met de teststembiljetten en het formulier R2;
- een omslag met het proces-verbaal van verkiezing van het stembureau (formulier R3), met daaraan het ticket met de stemcijfers gehecht;
- een omslag met de kiezerslijsten die hebben gediend om de kiezers aan te stippen;

- een omslag met het formulier R4 met het oog op de betaling van de presentiegelden;
- de aanstellingsbrieven van getuigen.

III.4. Betaling van de presentiegelden aan de leden van de stembureaus

De maximumbedragen van de presentiegelden zijn vastgesteld bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 maart 2006 tot vaststelling van het bedrag van het presentiegeld en de reisvergoeding van de leden van de kiesbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen (Belgisch Staatsblad van 12 april 2006).

Het maximumbedrag van het presentiegeld voor de leden van het stembureau is als volgt :

- voor de voorzitters van een stembureau: 90 euro;
- voor de secretarissen, adjunct-secretarissen en bijzitters van een stembureau: 85 euro.

De uitbetaling van deze presentiegelden gebeurt door de gemeente.

Ieder gemeente neemt de nodige schikkingen met bpost of de eigen betalingsdienst en met de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau, die de lijsten voor de betaling van de presentiegelden inzamelt, voor de betaling van de presentiegelden aan de leden van de verschillende gemeentelijke kiesbureaus via hun rekeningnummer (formulier R4).

Opgelet: het presentiegeld kan maar worden betaald via het rekeningnummer als het formulier R4 door het stembureau volledig werd ingevuld en ondertekend.

III.5. Reisvergoeding voor de leden van de stembureaus

De leden van de kiesbureaus hebben recht op een reisvergoeding wanneer zij zitting hebben in een gemeente waar zij niet langer zijn ingeschreven in het bevolkingsregister (bv. als gevolg van een verhuizing tussen de dag van afsluiting van de kiezerslijst en de dag van de stemming).

Bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 maart 2006 tot vaststelling van het bedrag van het presentiegeld en de reisvergoeding van de leden van de kiesbureaus voor de gemeenteraadsverkiezingen is het bedrag van de vergoeding vastgesteld op 0,15 euro per afgelegde kilometer.

De schuldvordering van de leden van de bureaus dient te worden opgesteld op het formulier F1, medeondertekend te worden door de voorzitter en vervolgens opgestuurd te worden naar het adres van de gemeentelijke administratie, binnen de 3 maanden na de verkiezingen. Het formulier F1 vindt u bij deze onderrichtingen.

III.6. Verzekering

Tevens werd een verzekeringspolis afgesloten om ongevallen, onder bepaalde voorwaarden, te dekken die leden van de kiesbureaus zijn overkomen tijdens de uitoefening van hun opdracht of op de heen- of terugweg van hun hoofdverblijfplaats naar de vergaderplaats van hun bureau. Indien u wordt geconfronteerd met een ongeval bevelen we u aan contact op te nemen met het gemeentepersoneel.

Deel IV. Formulieren

U vindt hierna de lijst van de formulieren die u zult moeten gebruiken of alleen maar zult ontvangen als voorzitter van een stembureau:

- Formulier B6: brief van de voorzitter van het hoofdbureau aan de voorzitter van het stembureau betreffende de samenstelling van zijn stembureau en mededeling door de voorzitter van het stembureau aan de voorzitter van het hoofdbureau betreffende de naam en voornamen van de secretaris en van de adjunct-secretaris.
- Formulier F1: verklaring van de schuldvordering voor de teruggave van de reiskosten voor de leden van de verkiezingsbureaus.
- Formulier L: ontvangstbewijs betreffende de afgifte van de beveiligde tas door de voorzitter van het hoofdbureau aan de voorzitter van het stembureau overeenkomstig artikel 7, §3, 3de lid van de ordonnantie van 12 juli 2012 houdende de organisatie van de elektronische stemming.
- Formulier P1: volmacht om te stemmen.
- Formulier P2: attest van tijdelijk verblijf in het buitenland om privéredenen.
- Formulier R2: formulier betreffende de teststemmen.
- Formulier R3: proces-verbaal van de verkiezing in het stembureau. Dit formulier bevat alle te volgen richtlijnen vanaf het begin, tijdens en tot het einde van de verkiezingen (met bijlagen).
- Formulier R4: lijst voor de betaling van het presentiegeld aan de leden van het kiesbureau via hun rekeningnummer.
- Formulier R5: lijst van de op de kiezerslijsten voorkomende kiezers die niet aan de verkiezing hebben deelgenomen.
- Formulier R6: lijst van de toegelaten kiezers, die niet op de kiezerslijst zijn opgenomen.
- Formulier R7: lijst van de afwezige kandidaat-bijzitters.
- Formulier R8: ontvangstbewijs gegeven aan de voorzitter van het stembureau voor de overhandiging van de documenten/omslagen/beveiligde tas aan de voorzitter van het gemeentelijk hoofdbureau.
- Formulier T2: oproeping van getuigen voor de stembureaus die u moet ontvangen van de getuigen die voor uw stembureau zijn aangewezen.

U vindt als bijlage bij deze onderrichtingen: de formulieren P1 en P2, de formulieren R2 tot R8, het formulier F1 en het formulier L.